

ساخت نظریه عرفی شدن با رویکرد اسلامی

جلسه نقد پیش از چاپ کتاب «ساخت نظریه عرفی شدن با رویکردی اسلامی» نوشته حسین یستان با حضور علی‌رضا شجاعی‌زند نقد خواهد شد. این نشست یکشنبه ۱۲ دی از ساعت ۱۲ تا ۱۳ در پژوهشگاه حوزه و دانشگاه به نشانی قم، پردیسان، بلوار دانشگاه، میدان علوم، سالن جلسات برگزار می‌شود.

زهره سلیمانی‌اقدّم
خبرنگار گروه اندیشه

نگاهی به اندیشه‌های رابرت بویل

فلسفیدن در آزمایشگاه

رابرت ویلیام بویل را بیشتر به عنوان شیمیدان می‌شناسند. البته شهرت و نقش او در شیمی به قدری مهم است که بر دیگر فعالیت‌هایش در حوزه‌های دیگر سایه افکنده است. بویل پدر شیمی مدرن و یکی از پیشگامان روش علمی تجربی است. اما وجوه اندیشه و فلسفه‌اش که ریشه در الهیات دارد نیز جالب توجه است. او در دسته فیلسوفان طبیعی قرار می‌گیرد. او یک مسیحی، انگلیکان مومن و معتقد بود.

بویل عقاید کلامی داشت اما نسبت به بحث و جدل برای اثبات نتایج آزمایش‌ها و نظریاتش بسیار بی‌ربغبت بود. در همین رابطه اولدنبورگ با رابرو اسپینوزا می‌نویسد که «بویل از آن دسته افرادی است که اقتدر به استدلال‌هایش بد گمان هستند که باید آرزو کرد خود پدیده‌ها موافقت‌شان را با آنها اعلام کنند.» (دانشنامه استنفورد)

بویل، قهرمان دو آموزه «Corpuscularianism» و روش بیکن در تاریخ طبیعی، ترجیح می‌داد نتایج آزمایش‌های خود را، حتی نتایج منفی را گزارش کند و اغلب از این واقعیت ابراز تأسف می‌کرد که چرا ما «تاریخ» به معنای مجموعه‌ای از نتایج تجربی و مشاهدات دقیق، در زمینه‌های مختلف تلاش‌های علمی، نداریم.

بویل یک کور پا سکلرین (corpuscularian) بود؛ اصطلاحی که او در مقالاتش استفاده می‌کرد و اشاره دارد به اختلاف‌نظر بین باورمندان به خلأ و معتقدان به فضای اشغال شده توسط ماده. با توجه به این اما هر دو گروه توافق داشتند که توضیح وقایع طبیعی باید صرفاً بر اساس ذرات ماده و حرکت و اثر متقابل آنها باشد. طرفداران این دیدگاه معتقد بودند تمام مواد از ذرات ریز تشکیل شده‌اند. البته این نظریه در قرن هفدهم میلادی بسیار مهم و مشهور بود و طرفدارانی چون ایزاک نیوتن، رنه دکارت و جان لاک داشت.

«اعتقادات جهان‌شناختی

قرن هفدهم میلادی از جنبه مذهبی به این خاطر مهم است که تعداد نظریه‌ها و استدلال‌هایی که برای اثبات وجود خدا در این دوره ارائه شده‌اند قابل توجه است. اگرچه شخصیت‌هایی چون پاسکال احساس می‌کردند چنین مباحثی هم غیرضروری و

رابرت ویلیام بویل، شیمیدان، فیزیکدان و فیلسوف معروف قرن هفدهم

کارگاه فلسفه اخلاق «دلایل ادراکی»

گروه فلسفه اخلاق دانشگاه قم به همت خانه اخلاق پژوهان جوان بیست و نهمین جلسه کارگاه فلسفه اخلاق با عنوان «دلایل ادراکی» را با حضور حمید وحید، رئیس پژوهشگاه فلسفه تحلیلی برگزار می‌کند. این کارگاه امروز (۱۱ دی) از ساعت ۱۵:۳۰ در قم، بلوار محمد امین، کوچه ۱۲، پلاک ۲۹ برگزار می‌شود.

هشتمین همایش ملی سیره علوی برگزار می‌شود

هشتمین همایش ملی سیره علوی چهارشنبه ۱۵ دی از ساعت ۸:۳۰ در محل سالن اجتماعات دانشکده علوم پایه دانشگاه لرستان برگزار می‌شود. در این همایش محسن اراکی، دبیر کل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی به عنوان سخنران ویژه حضور خواهد داشت. دبیرخانه این همایش در دانشگاه جامع علمی- کاربردی استان لرستان واقع است.

نصرالله پورجوادی در «شب رودکی»:

رودکی با شعرش حکمت می‌گفت

نصرالله پورجوادی در «شب رودکی»

می‌توان اسم زبان فارسی را زبان بخارایی یا رودکی گذاشت، چون پورجوادی معتقد است که واقعا آن زمان که رودکی در منطقه فارس شعر می‌گفت، لهجه درون منطقه با لهجه فارسی یکی نبود و مثلاً اگر در اصفهان به لهجه خود سخن می‌گفتند ما امروز نمی‌توانستیم حرف آنها را بفهمیم؛ ولی می‌توانیم زبان رودکی را بفهمیم.

پورجوادی در رابطه با تاریخچه زبان در ایران توضیح داد که یک قرن قبل از رودکی، زبان تازی یا عربی به عنوان زبان همگانی در سرزمین‌های اسلامی رواج داشت که ابتدا در بغداد بود و بعد در سرزمین‌های دیگر و آن نیز به دلیل کتاب‌هایی بود که به این زبان نوشته می‌شد.

بعد از این بیت‌الحکمت به وجود آمد؛ حکومت عباسیان دارالخلافة را تغییر داد و آمد به بغداد و وصل شد به فرهنگ ایران و کتاب‌هایی از زبان پهلوی، سریانی و یونانی به زبان عربی ترجمه شد. در این راستا زبان عربی دارای گنجینه‌ای شد و همین گنجینه به تدریج باعث همگانی شدن زبان عربی شد. در آن زمان هیچ زبانی هنوز زبان همگانی نبود. پورجوادی معتقد است که رودکی به عنوان یک شاعر شناخته می‌شود با همان تاثیر و برداشتی که ایرانیان از شاعری داشتند.

او کسی بود که هم اهل حکمت بود، هم اهل موسیقی و موسیقی را خوب می‌شناخت. به زعم پورجوادی شاعرانی بودند که هم نوازنده بودند و هم شعر خودشان را می‌خواندند. اینها کسانی بودند که وقتی شعر می‌گفتند در شعرشان حکمت بود. حکمتی هم که در خراسان بود، حکمتی خاص سرزمین ایران، به خصوص در خراسان بود.

«شب رودکی» عنوان دوبست و هفتاد و چهارمین شب از مجموعه شب‌های بخارا بود که با همکاری بنیاد موقوفات محمود افشار، دایره‌العارف بزرگ اسلامی، گنجینه پژوهشی ایرج افشار و موسسه فرهنگی اکو در کانون زبان فارسی برگزار شد. در این نشست منوچهر انور، نویسنده و مترجم، نصرالله پورجوادی، استاد فلسفه و پژوهشگر اندیشه و عرفان اسلامی و محمد دهقانی، عضو سابق هیات علمی گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران حضور داشتند. سخنرانان نشست هر یک از ویژگی‌ها، حکمت و تاثیر رودکی بر زبان و ادبیات فارسی سخن گفتند.

نصرالله پورجوادی با تاکید بر احیای زبان فارسی به واسطه رودکی به این مسأله پرداخته که نقش احیای آن را بیشتر ما از آن فردوسی می‌دانیم و معتقدیم او بوده که زبان فارسی را زنده کرده است. اما چنانچه پورجوادی توضیح می‌دهد، این است که قبل از فردوسی هم بودند کسانی که چنین کرده بودند از این دسته می‌توان به رودکی اشاره کرد. بنابر گفته پورجوادی زبانی که ما امروز به عنوان زبان فارسی می‌شناسیم، در واقع حاصل کار رودکی است. او در این رابطه توضیح می‌دهد که نمی‌خواهم از لفظ زنده کردن سخن بگویم؛ چون این زبان نمرده بود که بخواهد زنده شود و رودکی این کار را هم با هنرش انجام داد؛ با هنر شاعری خودش.»

پورجوادی با شرح اینکه زمانی که رودکی آمد و از زبان فارسی استفاده کرد، آن زبان، زبان دوران رودکی نبود پیشنهادی را مطرح کرد بر این مبنا که

اتفاق روز

کیوسک

شماره ۱۳ «عصر اندیشه» منتشر شد

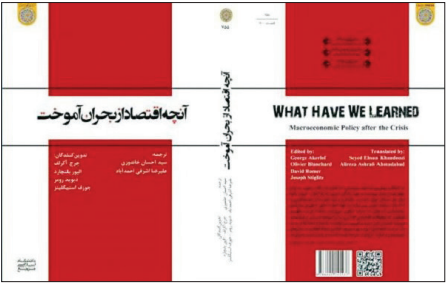
موضوع دیگری است که «عصر اندیشه» آثاری را درباره آن منتشر کرده و به گفت‌وگوهایی با هنری ژبرو، محمود فرشچیان، غلامحسین ابراهیمی دینانی و خالد ابوالفضل پرداخته است.

یکی از مهم‌ترین مصاحبه‌های این بخش گفت‌وگو با دینانی است که در آن، این چهره ماندگار فلسفه از «احمق بودن جامعه»

سخن می‌گوید. در این بخش مقالات و آثاری از حسین کچویان، حمید کاظمی، سیدمجید کمالی، جاسمین بفکر، زینب‌ارکان سلوم، اسکات پیترسون، سیدمجیدی موسی و... ارائه شده است. پرونده دیگر این شماره به «اسیب‌شناسی موسیقی ملی ایران» اختصاص دارد و کوشیده از سه بعد هنری، حکمی و فقهی به این موضوع نزدیک شود. گفت‌وگوی ویژه این پرونده با عنوان «الهیات موسیقی: هنر، سرگرمی نیست» با حضور شاهین فرهت، موسیقیدان و اکبر گلپایگانی، خواننده موسیقی ایرانی درباره وضع موسیقی ایران به چاپ رسیده و گلپایگانی (گلپا) پس از سال‌ها دیدگاه‌های انتقادی خود را پیرامون مسائل مختلف عرصه هنر مطرح کرده است. شماره سیزدهم عصر اندیشه در ۲۴۶ صفحه با قیمت ۱۰ هزار تومان روانه کیوسک‌های مطبوعاتی شده است.

«آنچه اقتصاد از بحران آموخت» منتشر شد

کتاب «آنچه اقتصاد از بحران آموخت» که توسط جرج آکرلوف، الیور بلنچارد، دیوید رومر و جوزف استیگلیتز به رشته تحریر درآمده توسط سیداحسان خاندوزی و علیرضا اشرفی‌احمدآباد به فارسی برگردان شده و به همت انتشارات دانشگاه امام صادق (ع) به چاپ رسیده است. این اثر در ۴۱۲ صفحه منتشر شده است.

خبر

به همراه رونمایی از جشن‌نامه فیلسوف سیاست برگزار می‌شود

سخنرانی رضا داوری اردکانی و سیدجواد طباطبایی درباره ایران

سیدجواد طباطبایی

رضا داوری اردکانی

نشست تاملی درباره ایران با عنوان «ایران همین جا است که ایستاده‌ایم» به همراه رونمایی از جشن‌نامه جواد طباطبایی با نام «فیلسوف سیاست» پانزدهم دی در سالن فردوسی خانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار می‌شود. در این نشست که از سوی نشر فلات، نشریه سیاست‌نامه و انجمن علوم سیاسی ایران برگزار می‌شود، رضا داوری اردکانی، سیدجواد طباطبایی و حکمت‌الله ملاصالحی به سخنرانی درباره وجوه مختلف توجه به «ایران» به مثابه یک مسأله فلسفی و سیاسی می‌پردازند. در بخش دیگر این نشست احمد نقیب‌زاده و داود فیروزی اعضای هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران درباره تاثیرات حضور سیدجواد طباطبایی در این دانشکده در اواخر دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ سخنرانی خواهند کرد. در پایان این نشست نیز از جشن‌نامه سیدجواد طباطبایی «فیلسوف سیاست» و همچنین مجموعه مقالات او با عنوان «فلسفه و سیاست» رونمایی خواهد شد. «فلسفه و سیاست» شامل مجموعه مقالات و گفت‌وگوهایی منتشرشده سیدجواد طباطبایی است که در بازه‌ای ۲۰ ساله، از سال ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۳ خورشیدی در نشریات ایرانی منتشر شده است. در این کتاب نوشته‌هایی در سه بخش «اسلام و ایران»، «فلسفه هگل» و «سنت و تجدد» تدوین شده است. علاقه‌مندان می‌توانند چهارشنبه پانزدهم دی ساعت ۱۵ جهت شرکت در این نشست به آدرس خیابان استاد نجات‌اللهی (ویلا)، نیش خیابان ورشو، پلاک دو مراجعه کنند. همچنین حضور در این برنامه برای عموم دانشجویان و پژوهشگران آزاد است.

قفسه

کتاب «فلسفیدن با ملانصرالدین» منتشر شد

چالشی میان فضای طنزآلود و عقلانی

به تازگی کتاب «فلسفیدن با ملانصرالدین» نوشته اسکار برنی فیه و همسرش ایزابل میلون، دوپیشگام در حوزه تفکر پربوری روح‌الله کریمی و مهرنوش هدایتی ترجمه و به همت نشر «سینا» روانه بازار کتاب شده است. چاپ این کتاب از آن رو دارای اهمیت است که زمانی می‌شود که حوزه فلسفه برای کودک در ایران تا حدودی

جایگاه خود را بیابد و اکنون می‌توان درباره آن آثار تازه‌ای خواند. اسکار برنی فیه و همسرش ایزابل میلون، دوپیشگام در حوزه تفکر پربوری برای کودکان و نوجوانان در فرانسه هستند که به دلیل چندین بار سفر به ایران علاقه آنها به حکایات ملانصرالدین به دلیل ظرفیت بالای این داستان‌ها برای بحث و تامل زیاد شده است. میلون در مقدمه خود بر ترجمه فارسی این کتاب می‌نویسد: «اغلب انسان‌ها ترجیح می‌دهند که به جای استفاده از عقل و فکر خوشتن، در حالت قیومیت باقی بمانند و به پیروی از دیگران ادامه دهند. اندیشیدن عبارت است از اندیشیدن برای خود و اندیشیدن برای خود، راه‌دست‌یافتن به استقلال است. فقط کسی آزاد است که می‌تواند برای خود بیندیشد. «میلون در ادامه می‌نویسد: «چرا این کتاب؟ چرا این کتاب؟ این کتاب به نوجوانان و نوجوانان در مقدمه گفته شد، فقط می‌خواهم دو نکته را در مورد حکایات اضافه کنم. طی چندین سال تمرین فلسفی با کودکان و بزرگسالان قصد داشته‌ایم دو مولفه را بهم ترکیب کنیم: تفکر درمورد خود زندگی و تفکر در مورد خود شخص. از آنجایی که این کار می‌تواند دشوار باشد، مزیت استفاده از حکایات این است که می‌توان با فاصله گرفتن از زندگی یا شخصیت‌های واقعی بر این دشواری فائق آمد.» کتاب حاضر، مجموعه‌ای است که هر ذهن هوشمند و فعالی را به چالش و گفت‌وشنود دعوت می‌کند؛ چالشی شیرین میان فضایی طنزآلود و عقلانی. خوانش متفاوت حکایات ملانصرالدین توسط نویسندگان این کتاب، کودکان و نوجوانان را به تفکری فلسفی پیرامون موضوعات زندگی دعوت می‌کند. این کتاب در ۱۴۰ صفحه و به مبلغ ۱۵ هزار تومان منتشر شده است.